

एतावच्छक्यमस्माभिर्भक्तुं दृष्टासि जानकोम् । भुवं
वानरराजस्य विदितो राविषालयः । इत्युक्त्वान्वर्हितो
दिव्यः पुरुषः स महाप्रभः । विस्मितं जम्बवशोभौ प्रवीरौ
रामलक्ष्मणौ । “बधनिघ्नतयापस्य कवन्धस्योपदेशतः” रघुः
कवन्धिनं पु० १ अर्धभिदे “अथ कवन्धी कात्यायन उपेत्य
पप्रच्छ” प्रश्नोप० । अस्यर्थे इति । २ उदकयुक्ते वि०
‘अर्थस्मरणं मरुतः कवन्धिनः’ अ० ५, ५४, ८ । “कव-
न्धिनः उदकवनः” भा० । स्त्रियां ङोप् ।

कवित्वं पु० कपयस्तिष्ठन्त्यत्र तत्फलप्रियत्वात् स्या-क प्रश्नो०
पश्य वः । कपित्वपृष्ठे अमरटोका । [द्विरूपकोषः ।
कवित्वं पु० कवृ-वर्षे इवच् । १ कपित्ववर्षे २ तद्वति वि० ।
कमु अथ० कम-णिङभाषपक्षे विच् चादि । १ पादपूरणे, २ ज-
ले, कङ्गम् । २ मस्तके ४ सुखे, शब्दर० कन्तिः कन्तुः ५ मङ्गले,
देनिन्द्यायाम् शब्दचिन्ता० । “अथ ये प्रवृत्तेऽर्थेऽस्मिताक्ष-
रेषु मन्त्रेषु वाक्यपूरणा आगच्छन्ति पादपूरणास्तेऽस्मि-
ताक्षरेषु नर्थकाः कपोमिद्विति” यथा “यत्नोत मत्स्याय
कमरिणा” अ० ४, १०, ६, “कमिति पादपूरणम्” निरु०
१, ६, उक्तेः पादपूरणवर्ता “तत्त्वं लघुषे द्वये कम्”
अ० १, १२३, ११, “अत्र कमिति पादपूरणे व्ययवा कमिति
सुखवचनम् सुखं यथा भवतीति” भा० “एवेदेषा पुरतमा
द्वये कम् १, १२४, ६, “कम् सुखेन” भा० “अरमयः सर-
पवत्तराय कमलम्” अ० २, १२, १२, “कं सुखेन” भा० ।
७ जलधारके मेघे “पितृसित्वं कं चित्” अ० १, १२६, २,
“कं चित् जलधारिणं मेघम्” भा० । ८ सुखकरे “प-
क्षिणं तोषाय कम्” अ० १, १८२, ५, “कम् सुखकरम्”
भा० ताः व्यत्यये “कंशमभ्रां वधयुस्तिष्ठतयसः” पा०
वाद्यः सप्त प्रत्ययाः । कं कम् कंयु कन्ति कन्तु
कन्त कंय एते सुखान्विते वि० ।

कम वाञ्छायां भ्वा० व्या० सक० सेट् । अतः स्वार्थे णिङ् व्या-
हृधातुके वा । कामयते कामयती कामयताम् अकामयत ।
अवीकमत । णिङ्भाषपक्षेऽपि चञ् अचकमत । कामयाम्
बभूव आस चके चकमे । कामयिता-कमिता कामयिषीष्ट-
कमिषीष्ट । कामयिष्यते-कमिष्यते । कामनीयः कमनीयः
कास्यः । कामयितव्यः-कमितव्यः । कामी । कामयिता-
कमिता कानितः कान्तः । कान्तिरि अच् कमः कर्म-
ययुपपदे अण् । स्वर्गकामः । उदित् कामयित्वा कामत्वा का-
न्या । कामुकः कश्चः कमनः कामयमानः नि० काम-
यानः । काम्यते कामयमानः । घञ् कामः सुव का-

मना । “नरपतिश्चकमे मृगयारतिम्” “निष्कट्टे मर्षे चकमे
कुबेरात्” “भीमकान्तं नृपगुणैः” “नवं वयः कान्तमिदं
वपुश्” रघुः । “सोऽकामत वञ्छ स्थां प्रजायेय” श्रुतिः
“रमणोकमनोयकपोलतले” सा० द० टो० । “स चेत् कामयते
दातुं तत्र सामरिसूदन !” भा० व्या० १७२ । “सर्वान्
कामयते यस्मात्” कात्यायन्ये उक्तम् । “प्रोत्था युक्तः का-
मितं सर्वयस्ते” भा० व्या० ५८ “कामयाश्चकिरे कान्ता-
स्तस्तुष्टानिशाचराः” “अकम्पनस्ततो योद्धुं चकमे
रावणाज्ञया” भट्टः । आर्वे कचित् पर० । “एवं रूपं
जलं यो वै कामयेच्छपितुं कले” भा० व० ५८
अ० । “न च सीता दग्धोव मनसापि हि कामयेत्”
“अक्रान्तोऽपि बलात् कामं दर्शनादेव कामयेत्” रामा० ।

अनु+कामनातुरूपकामनायाम् । अनुकामयते ।
प्रभि+आप्रिष्ठस्येव कामनायाम् । “दासीं कन्यासहस्रेण
शस्मिष्ठामभिकामये” भा० व्या० १८ ।

नि+निःशेषकामनायाम् । “या तस्य ते पादसरोरुहार्हणं नि-
कामयेत् साऽखिलकामलस्पृष्टा” भा० ५ स्क० १८, २२ ।
अतिशये च “निकासतप्ता द्वित्रिधेन वज्रिना” कुसा०

प्र+प्रकर्षेण कामनायां अतिशये । प्रकामः ।

कम वाञ्छायां चुरा० व्या० सक० सेट् उदित् कविकल्पदुःसः ।
गण्डन्तकमवत् सर्वम् । किन्तु तत्र उदित्प्रयोजनं चिन्त्यम् ।
कमक वि० कम-णिङभावे अच् स्वार्थे क । १ कामुके शो-
त्वप्रवर्त्तके २ अर्धभिदे पु० । ततः गोत्रापत्ये इज् । कामकि
तद्गोत्रापत्ये पुंस्त्री वङ्गपु उपका० तस्य लुक् । कमकाः
कामकयः ।

कमठ पुंस्त्री कम-अठन् । १ कूर्मे कच्छपशब्दे विवृतिः स्त्रियां
जातित्वात् ङोप् । “कमठपृष्ठकटोरमिदं धनुः” महाना० ।
२ विष्णोरेकादशे अवतारभेदे । “सुरासुराणासृदधिं
मथ्नातां मन्दराचलम् । दधे कमठरूपेण पृष्ठे एकादशे
विभुः” भाग० १, २, १७ । ३ हनोनां जलपात्रभेदे न०
विश्वः । ४ वंशे पु० शब्दर० । ५ दैत्यभेदे पु० हेमच० ।
६ शङ्खकोष्ठे पु० धरणिः ।

कमण्डलु पुंन० मण्डनं मण्डः कस्य जलस्य मण्डं बाति-
ला-कु अर्द्धवादि । कमण्डे संन्यासिनां ब्रह्मचारिणाञ्च
जलपात्रभेदे, अमरः । “मेखलामजिनं दण्डमुपवीतं कस-
ण्डलुम्” । “मैत्रवीं धारयेद्व्याधिं सोदकञ्च कमण्डलुम्” मतः ।
“अशेषतीर्थोपहृताः कमण्डलोः” माघः । “कमण्डलु
कपालेन शिरसा च नृजावता” भट्टः । २ मण्डले,